

Тетяна РУДЮК,

orcid.org/0000-0002-3679-5648

кандидат філологічних наук,

докторант кафедри стилістики

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,

доцент кафедри української мови та методики її навчання

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(Ніжин, Чернігівська область, Україна) *Swirid@i.ua*

БІОЕНЕРГЕТИЧНА ВЗАЄМОДІЯ В КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ РОДИННИХ ЛЕКСЕМ (КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ АСПЕКТ)

У статті здійснено теоретичний аналіз і практичне декодування процесів енергетичної інтеракції в площині опрацювання досліджуваних одиниць. Розроблено методичну організацію та поетапну підтримку індивідуального проєкту школяра з метою зміцнення, розвитку та сприяння адекватного психологічного мікроклімату родини засобами мови. Крім того, акцентовано увагу на таких найважливіших поняттях, як рід, карма, родові програми, біоенергетичний зв'язок тощо. Спроєктовано ефективність формування лексичної родинної компетенції крізь призму виховання свідомого ставлення до міжособистісної взаємодії та контролю власних думок і висловлювань у сімейному колі.

Серед умов, які забезпечували результативність вивчення досліджуваних одиниць у контексті біоенергетичного спілкування, визначено необхідність різноаспектних розвідок узазаного рівня інтеракції; формування культури взаємної підтримки в сім'ї та між громадянами країни загалом. Установлено черговість виконуваних видів робіт, які взаємопов'язано з лінгвістичним матеріалом і власними креативними міркуваннями. Звернено увагу на з'ясування джерел надходження енергії та можливості їхнього використання в сучасному світі. Для прикладу: добрі думки, слова, вчинки; безпосередні та опосередковані контакти з природою; особливості зовнішнього вигляду; просторового розміщення та здійснення певних видів жіночого рукоділля тощо.

Зроблено висновки про подальшу перспективність опрацювання досліджуваних одиниць у руслі вказаного напрямку (комунікативно-діяльнісний аспект); наголошено на можливості інтенсифікації процесів засвоєння навчального матеріалу, як-от: формулювання позитивних афірмацій роду, робота з різними типами словників, встановлення причинно-наслідкового зв'язку поколінь, творчого застосування СІТ, обговорення вражень, висновків, здобутого досвіду життя та іншого.

Ключові слова: *рід, біоенергетика, родинна лексика, комунікація, біоенетичний закон, комунікативно-діяльнісний підхід, лексична родинна компетентність.*

Tetiana RUDIUK,

orcid.org/0000-0002-3679-5648

Candidate of Philological Sciences,

Doctoral Student at the Stylistics Department

National Dragomanov Pedagogical University,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Teaching Methodology

Mykola Hohol Nizhyn State University

(Nizhyn, Chernihiv region, Ukraine) *Swirid@i.ua*

BIOENERGY INTERACTION IN THE CONTEXT OF THE STUDY FAMILY TOXES (COMMUNICATIVE-ACTIVITY ASPECT)

The theoretical analysis and practical decoding of energy interaction processes in the plane of elaboration of the studied units are carried out in the article. The methodical organization and step-by-step support of the individual pupil's project with the purpose of strengthening, development and assistance of the adequate psychological family's microclimate by means of language are developed. In addition, emphasis is placed on such important concepts as gender, karma, ancestral programmes, bioenergetics communication, etc. The effectiveness of the formation of lexical family competence through the prism of educating the conscious attitude to interpersonal interaction and control one's own thoughts and expressions in the family circle is projected.

Among the conditions that ensured the effectiveness of the study the researched units in the context of bioenergy communication, the need for various aspects of this level of interaction was identified as well as formation of the culture of mutual support in the family and between the citizens of the country as a whole. The sequence of the types of performed work is established, which are interconnected with the linguistic material and one's own creative considerations.

Attention is paid to finding out the sources of energy and the possibilities of their use in the modern world. For example: good thoughts, words, deeds; direct and indirect contacts with nature; features of appearance; spatial placement and implementation of certain types of women's needlework, etc.

Conclusions are made about the further prospects of elaboration the researched units in the specified direction (communicative-activity aspect). Special attention is paid to the possibility of intensifying the processes of learning material, such as: formulation of positive affirmations of the genus, work with different types of dictionaries, establishing the causal relationship between generations, creative use of modern IT, discussion of impressions, conclusions, life experiences, etc.

Key words: genus, bioenergy, family vocabulary, communication, biogenetic law, communicative-activity approach, lexical family competence.

Постановка проблеми. У кожній сім'ї панує власна атмосфера, яка ґрунтується на особливостях біоенергетичного зв'язку між найріднішими. Згідно з народними уявленнями, указана соціальна група людей здатна генерувати чіткі правила взаємодії, вибудовані на раціональних та ірраціональних складниках, як-от: *куди голка, туди й нитка; куди чоловік, туди й жінка; чужа сім'я, то – темний ліс* або: *чоловік у домі – голова, а жінка – душа* тощо. Тобто констатуємо наявність різноаспектного рівня комунікації, який потребує детальнішого опрацювання в аспекті запропонованої розвідки.

Аналіз досліджень. Досить мудро про вагомість злагодженої атмосфери в родині сказано в Біблії: *«Краще кусень сухого хліба, і з ними мир, ніж дім, повний заколотої худоби зі сваркою* (Біблія, 2005: 607). Позаяк, окрім законів спадковості, варто вивчати виховну особливу сферу, а саме: дух, який панує в сім'ї, члени якої не можуть займати щодо одне одного довільного становища (Корчак, 1976: 46). Такі майстри-скульптори, як матір із батьком, зауважує В. О. Сухомлинський, є найтоншими різцями, які мають наймайстерніші руки та створюють атмосферу, за якої дитина пізнає світ не лише розумом, а й серцем (Сухомлинський, 1988: 156). Висококваліфікований науковець сучасності Л. І. Мацько справедливо наголошує на тому, що обмін словами, думками, закодованими у мові є обміном могутніми зарядами енергії. Кожне слово, кожне вербальне вираження думки, на переконання дослідниці, створює торсіонові поля одночасного правого і лівого обертання та діє на співрозмовників позитивно або негативно (третього не дано) (Мацько, 2009: 18). Суголосні з наведеними міркуваннями світові практики. Зокрема, давньокитайська натурфілософія розглядає жіноче та чоловіче начало як втілення відповідних енергій, які здатні підтримувати одна одну та продукувати нову. Проте багатоманітні дисгармонійні впливи спроможні порушувати таку злагоженість співіснування та призводити до породження великої смуги й завдати шкоди здоров'ю (Бутенко, 2019: 6).

Мета статті – розробити методику вивчення родинної лексики в контексті біоенергетичної взаємодії (комунікативно-діяльнісний аспект).

Виклад основного матеріалу. Сімейний зв'язок між батьками та дітьми визнано найсильнішим, тоді як загальні закони близькості або віддаленості взаємин розміщено за відповідними колами, як-от:

1. Діти – найближчі та найважливіші люди в житті. Батьки закладають для них поняття добра та зла. Стосунки між ними залежать від характеру/ освіти.

2. Кохані. Енергетична взаємодія на рівні дарів: світу, себе, енергії.

3. Подружжя. Це – досвід служіння іншій людині, перевірка любові, співпереживання, здатності сприймати та віддавати. Енергетичні відносини побудовано на безмежній основі, позаяк вони здатні протистояти дисгармонійним впливам, демонструючи безмежність своєї сили та невразливості.

4. Батьки, брати, сестри. Так, один із дітей може бути носієм долі матері, інший – батька, третя дитина, як правило, вільна та чиста від таких боргів. Важливо пам'ятати про те, що близьких людей не вибирають, тому їх варто цінувати та прощати за будь яких умов.

5. Родичі. Це коло потребує дотримання правил взаємодопомоги задля спільного накопичення позитивної енергії роду; звільнення наступних поколінь від родових хвороб і проблем. Для прикладу, відомо, що рід може оберігати (це означає, що хтось із нього чи рід загалом заслужив подібну підтримку тому такі сімейні традиції треба примножувати та передавати у спадок); у інших випадках – він може бути випробуванням, подоланням проблем, прокльонів, бо кожна людина є частиною свого дерева.

6. Друзі (категорія близьких і рідних, як правило, безкорислива підтримка).

7. Товариші на роботі (взаємовигідні умови).

8. Знайомі (найрізноманітніша взаємодія).

9. Випадкові перехожі (взаємовигідні умови, через яких виявляється наше ставлення до світу).

Для початку пропонуємо старшокласникам поміркувати над таблицею енергетичної світобудови: заповнити та обговорити її за наведеним зразком (див. табл. 1).

Так, розвиток сучасної методичної освіти в контексті вивчення родинної лексики (біоенергетичний рівень) має базуватися на організаційно-проектному складнику (комунікативно-діяльнісний аспект), який здатний забезпечувати здоровий мікроклімат у сім'ї та формувати відповідну родинну компетенцію школяра.

Пропонуємо до розгляду орієнтовної види діяльності:

Вправа I. Записати та висловити позитивні якості найближчого сімейного оточення зі вказівкою відповідних родинних номінацій. Наприклад: мами, тата, брата, сестри та ін. Необхідно звернути особливу увагу на назви тих осіб, з якими стосунки склалися не досить вдало, накопичилися образи, а то й гнів. У такому випадку варто залучити практику написання листів-пробачень чи подяк-молитов за довільно визначеною формою.

Такий досвід роботи допоможе звільнитися від енергетики негативу, пов'язаного з відповідною родинною номінацією, сприятиме реалізації членів родини та налагодженню особистого життя.

Вправа II. Робота з різними типами словників у контексті вивчення досліджуваних одиниць. Наприклад, з'ясування значення таких понять як: *родина – група людей, об'єднаних на основі шлюбних і кровних зв'язків, що складається з чоловіка, жінки, дітей та інших близьких родичів, які живуть разом, ведуть спільне господарство і між якими встановлюються багатосторонні*

стосунки: між чоловіком і дружиною, батьками і дітьми, братами і сестрами й іншими родичами (Благінін та ін., 1996: 408). *Рід – ряд поколінь, що походять від одного предка та між якими встановлено багатосторонні родинні стосунки, відображені й закріплені в традиціях, обрядах, святах, родоводі* (Благінін та ін., 1996: 406). *Біоенергетика – це вивчення передачі енергії між живими системами* (Ребер, 2000: 97). *Біогенетичний закон – закономірність у живій природі, яка полягає в тому, що організм у процесі індивідуального розвитку (онтогенезу) повторює деякі риси і особливості предкових форм відповідного філогенетичного ряду* (Шинкарук, 1986: 48) тощо.

Вправа III. Діалог із родом. Ведення даної розмови передбачає вільне володіння попередньою інформацією; здатність самостійно пояснювати лексичне значення досліджуваних дефініцій і відповідних словосполучень. Для прикладу: *благословення матері – це дуже сильна молитва семи днів, яка здатна утворювати невидимий енергетичний кокон для дитини, захищати від неприємностей, спрямовувати події в потрібне русло*. Існує думка про те, що людину, яку благословила мама – стає невразливою. Проте, відмова неньки може пророкувати невдачі, загрожувати здоров'ю та навіть життю дитини. Ще: *родові програми – це факт безпосереднього впливу та характеристики здоров'я/спадкових хвороб; успішності/неуспішності, які передаються майбутнім поколінням через клітини ДНК на фізіологічному та інформаційно-енергетичному рівнях*. Для того, щоб очистити свій рід і запустити процес його процвітання існують різноманітні види діяльності. Зокрема,

Таблиця 1

Особливості функціонування чоловічої та жіночої енергій в концепції світобудови та лексичної родинної номінації

№ з/п	Макрокосмос / його інтерпретаційна структура	Співвіднесеність із родинними лексичними номінаціями/ елементами макрокосмосу та способами досягнення дійсності	
1.	Світові практики, як-от, китайська філософія, даосизм) →	Інь/ жінка	Ян/ чоловік
2.	Сторони світу →	Північ	Південь
3.	Небесні світила/ частини доби →	Місяць/ ніч/ морок	Сонце/ день/ світло
4.	Стихії →	Вода	Вогонь
5.	Домінантний стан →	Спокій/м'якість	Діяльність/ твердість
6.	Спосіб досягнення дійсності →	Ірраціональний, інтуїтивний, містичний, емоційний ...	Раціональний, логічний ...
7.	Особливості взаємодії з навколишнім світом →	Уміння слухати та чути, співчувати, співпереживати, допомагати ...	Лідерство, вміння брати ініціативу, ніколи не здаватися ...
8.	Джерела надходження енергії →	Земля	Космос
9.

Н. І. Бензионович переконує в тому, що добрі вчинки здатні змінювати стан енергетичного поля сім'ї, трансформувати важкі родові програми, які наявні більшою чи меншою мірою в багатьох людей (Бензионович, 2019: 3).

Орієнтовна форма діалогу:

– що я можу зробити для того, щоб проявити себе?

– як змінитися на краще та допомогти іншим людям у подібних перетвореннях?

– чи існують можливості для розкриття мого роду, його процвітання та сили?

Вправа IV. Життєва школа поліпшення карми або дія всесвітнього причинно-наслідкового закону розплати за добро та зло.

Приміром:

– заповніть таблицю, керуючись принципами взаємодопомоги та радості за ближніх (див. табл. 2):

– сформулюйте позитивні афірмації роду для зміцнення Вашої сім'ї на зразок: *я можу безконфліктно спілкуватися з близькими, позаяк наш рід зберігає досить теплі взаємини з покоління в покоління та ін.*;

– організуйте та здійсніть сімейні тематичні екскурсії. Зокрема, Академія Цілісного Світогляду (м. Київ) пропонує досвід роботи з родовими програмами, а саме: подорож в містечко Страдч, що на Львівщині; проходження дороги очищення за свій рід; читання сильних молитов за померлих, живих, майбутні покоління; звернення до чудотворних ікон і купання в благодотворному озері. Тобто ті види діяльності, які розраховані на

зміцнення родинних стосунків, відкриття нових можливостей для членів роду, збільшення сили, благословення та усвідомлення необхідності вивчати вказані одиниці.

Вправа V. Установлення причинно-наслідкового біоенергетичного зв'язку поколінь у площині вивчення досліджуваних номінацій.

На жаль, негативні накопичення інформації мають місце для багатьох генерацій. Війни, революції, розкуркулення, голодомор та ін. події не найкращою мірою відображено на наших родах. Цей осередок генетичної пам'яті потребує копійного вербального очищення через практику різноманітних молитов, як-от: проходження спеціальних церковних служб «Сорокаустів» (за здоров'я всієї сім'ї в 3-7 храмах), парастасів (сильний покаючий молебень за померлих), вранішнього читання 26, 50 і 90 псалмів (між якими має звучати молитва «Богородице, Діво, радуйся»); звертання до роду за благословенням і молитвою за нього. Так, жінка, яка працює нарівні з чоловіком і несе непосильний тягар обов'язків часто є свідченням такого генетично закарбованого осередку пам'яті. Співзвучність позиції виявляється в способі життя предків, де чоловіки були задіяні на війні.

Як правило, найбільший вплив на подібні спомини справляють дідусі з бабусями. Вони виступають безпосередніми авторами життєвого сценарію внуків; батьки – режисерами; діти виконують роль акторів. Зважаючи на вищезазначений контекст інформації, говоримо про важливість здобуття знань особистої та родинної відповідальності за свої вчинки, вагомість злагодженого

Таблиця 2

Життєва школа поліпшення карми

№ з/п	Назва родинної лексичної номінації	Нагода для спільної радості	Варіант допомоги/ Діалогу	Враження, зауваження, коментарі та висновки
1.	Мама	Змонтувати родинне відео за допомогою програми Windows Movie Maker на День народження для мами	Приготувати родинну вечерю .../ Запитати: «Ненько, що я можу зробити для того, щоб покращити/полегшити твій настрій/ твій день?»	...
2.	Тато
3.	Тітка

Таблиця 3

Щоденник саморефлексії

№ з/п	Лексична родинна номінація	Мрії, виражені в комунікації, діях	Власні вчинки	Коригування вербальної поведінки	Мої спостереження/ враження
1.	Мама
2.	Тато
3.	Я
4.

енергетичного зв'язку для збереження благополуччя та вільної реалізації майбутніх поколінь.

Вправа VI. Родина моєї мрії. Уявляти (щоранку та щовечора) сім'ю, яку б Ви хотіли побудувати в майбутньому (можна з використанням СІТ). Заповнити щоденник саморефлексій за наведеною схемою (див. Табл. 3):

Вправа VII. Практика висловлювання захоплень, демонстрація відданості, досвід сімейних обіймів у системі зменшено-пестливих форм родинних лексем.

Так, ще Соломон зауважував: «*Приємні слова – це стільниковий мед, які солодкі для душі та цілющі для кісток*» (Біблія, 2005:607). Народ суголосний зі сказаним: «*Одне погане слово скажеш – почувси десять*». Або: «*Який голос, такий й відголос*». Пригадайте, наскільки часто звучать від Вас добрі слова в колі найрідніших людей? Чи часто Ви вживаєте лагідні форми родинних звертань? Коли буваєте вдячні та обіймаєте один одного?

Інформація для довідок: кількість тактильних контактів незалежно від віку та статі людини має складати не менше 7-8 разів на добу. До них варто додавати слова вдячності, похвали, пестливого називання близьких, що сприятиме духовному та емоційному комфорту сім'ї й кожному її члену зокрема.

Вправа VIII. Дослідження енергетики вишивки в контексті вивчення родинних номінацій.

Шиття – це досить містичний процес, який взаємопов'язано з Космосом. Так, перед роботою жінки (мама, бабуся ...) мали обов'язково помолитися, що надавало потужної сили рушникові. Голка, яка була направлена вістрям догори всотувала енергетику неба, тобто відбувався процес намагнічування, а вже потім проколювання тканини, яка вбирала в себе небесну енергію та силу роду майстрині. Українці підмітили: «Якщо в кого заболить голова, то її необхідно обв'язати вишитим рушником, – і біль ущухне».

Особливого значення надавали символіці узорів, таємничим древнім знакам-оберегам, кодам, гербам, кольоровій гамі та ін. Так, сварга, себто хрест у русі – символізував домашнє вогнище та родинне щастя; квітка – чистоту та процвітання роду; виноград – родину, рід; ромби – засіяне поле, материнство та ін.

Вправа IX. З'ясування взаємозв'язку енергетики дерев і домашньої атмосфери в процесі вивчення досліджуваних одиниць. Для прикладу: акація – позитивно впливає на продовження роду, лікує безпліддя у чоловіків і жінок, покращує настрій, знімає стрес; береза – дуже потужний

захисник, який не пускає в дім зла, коли росте за огорожею; вишня – символ родючості та достатку, оберіг, приносить удачу; горобина – береже будинок і родину від негативної енергії, розвиває екстрасенсорні здібності, вчить контролювати почуття та приносить успіх у стосунках із протилежною статтю; груша – це символ материнства, любові, стабільності, довголіття, наділяє вмінням спілкуватися; дуб – заступник воїнів, проте, якщо росте на своїй ділянці, може віщувати смерть для глави сім'ї; клен – позбавляє від негативної енергії, дарує довголіття, любов, матеріальний добробут, спокій; папороть – знищує негативні емоції та перешкоджає сваркам у родині, примножує гроші та удачу, захищає від нечистої сили; тополя – позбавляє від негативної енергії; туя – (у багатьох культурах) дерево скорботи та печалі, яке саджають на кладовищах. Через те, якщо воно росте на подвір'ї, де є дівчина, – воно може зашкодити її заміжжю; шипшина – це оберіг родинного благополуччя, притягує любов і зміцнює стосунки в сім'ї; яблуня – дарує щастя в родині, красу, чарівність і віру в себе, це дерево пов'язують із вічною молодістю, довголіттям; ялівець – захисник від порчі та злих сил, його хвоя, спалена в оселі, позбавляє від негативної енергії; ялина – дерево-вампір, який виганяє чоловіків із дому.

Варто пов'язати родинні номінації з відповідно направленою енергетикою дерев. Практикувати тактильні контакти з природою для підняття життєвого тону.

Вправа X. Дослідження джерел надходження енергії паралельно з вивченням родинних номінацій.

Відомо, що волосся жінки – це своєрідний акумулятор: чим воно довше – тим мудрішою є його власниця та має більше сили, доброти й любові. Це характерний показник якості й рівня внутрішньої сили жінки. Згідно з давніми уявленнями, розпущені коси символізували безладну витрату енергії, потужний сексуальний заклик, який був прийнятним лише вдома. Так, волосся, зібране у високий пучок додає витривалості та сил; низький хвіст – розвиває лагідність; коса, заплетена вздовж хребта, дає змогу світлим силам Матінки-природи переходити через неї та наповнювати тіло, дух і душу жіночою енергією. Не радили розпускати волосся ще й через те, що в такому вигляді воно здатне вбирати значну кількість негативної енергії, викликати стрімке погіршення самопочуття. Породілля мала обов'язково розпускати волосся, знімати всі шпильки та обідок із метою того, щоб пологи пройшли вдало. Короткі зачіски, згідно з такими міркуваннями, позбавляють джерел енергії, унеможливають отримання

необхідної кількості інформації з Всесвіту та використання її для блага родини. Максимально довге волосся – це запорука потужного захисту, розвинутої інтуїції, любові та достатку в домі.

Не позбавлено особливого значення й деякі елементи гардеробу. Приміром, спідниця, за переконаваннями наших пращурів, допомагала жінкам черпати енергію та силу землі, ставати родючою й матеріально благополучною. За умов браку даного елемента одягу, відбувається порушений обмін енергіями, що призводить до хвороб, непорозуміння та сварок у стосунках. Таку закономірність обґрунтовано з фізичної точки зору: край спідниці – це своєрідне коло-оберіг, коливання якого посилює енергію землі та сприяє здоров'ю й злагодженому функціонуванню репродуктивних органів жінки. Звідси думка про те, що поділ спідниці здатен знімати вроки, коли ним обтерти обличчя. Пригадаємо водіння весняних хороводів, які також мали форму кола (здатного акумулювати силу, покращувати самопочуття та загальний мікроклімат колективу). У зв'язку з цим важливо дублювати цю геометричну фігуру в спільному просторовому розміщенні, наприклад, за родинним обідом або вечерею.

Вельми потужними в народі вважають жіночі думки та слова. Зокрема, українці знають, що господарювання в роздратованому стані здатне зашкодити чи навіть бути руйнівним. Для прикладу, коли дружина міркує або говорить погано про свого чоловіка, вона не підтримує його енергетично, позбавляє максимально можливої спроможності здобувати матеріальні блага для своєї сім'ї. Таке реальне жіноче невдоволення замикає обопільне коло страждань, – і чоловік фактично не здатен виправити ситуацію на краще. Згадану позитивну енергію спокою, врівноваженості та стабільності сильна стать може черпати лише від своєї дружини. Відсутність жіночої ласки призводить до агресивності, грубості та жорстокості.

Вправа XI. Контроль власних думок і характеру висловлювань у родині (практика використання зменшено-пестливих варіантів родинних номінацій). Жінок наділяють ментальною силою, яка перевищує чоловічу в 16 разів. У зв'язку з цим, важливою розвивати навички сімейної (державної) підтримки в контексті вивчення досліджуваних одиниць. Розглянемо конструкції на зразок: родинна лексична номінація + фраза-опора: (р. л. н.) *донецко, я з тобою; можеш мені нічого не пояснювати; я люблю та ціную тебе завжди; дозволь мені бути поруч, коли тобі важко; що я можу для тебе зараз зробити? Це нормально –*

турбуватися; я співчуваю, що тобі зараз важко; ти можеш розраховувати на мене.

Вправа XII. Спільне споглядання джерел енергії, як-от: води, вогню, природи та ін. Обмін сімейними враженнями за таблицею 1.

Вправа XIII. Усне висловлювання на тему: «Дослідження енергетики сімейних реліквій зі вказівкою родинних номінацій власників».

Вправа XIV. Конспектування висловів і цитат відомих людей із метою здобуття досвіду біоенергетичної взаємодії в майбутньому. Наприклад: *«Батьки та вихователі мають дуже уважно вивчати дітей, вникати в їхній внутрішній світ, відшукувати спонукальні мотиви їхньої поведінки. Їм слід завжди пам'ятати: все досягнуте муштрою, насильством, заборонами – нетривке і ненадійне (Корчак, 1976: 11). Або: «Для батьків діти повинні бути миліші та дорожчі, ніж золото та срібло, перли та дорогоцінне каміння, оскільки вони є своєрідним дзеркалом скромності, привітності, доброти, згоди та інших благодіянь, дар Бога. Золото, срібло та інші предмети – це речі не одухотворені за своєю суттю, розтоптані ногами прах, лише трохи оброблений чи очищений, а діти – це живі образи живого Бога, безсмертна спадщина нас самих» (Коменський, 1947: 16, 37-38).*

Вправа XV. Правило трьох добрих справ/слів на день у контексті вивчення родинних номінацій: 1) для родини (мами, тата, брата...); 2) для душі...; 3) для когось поза сім'єю (країни).

Вправа XVI. Побудова правил свого дому за наведеним зразком (див. Рис. 1), створення власних норм взаємодії у майбутньому. Пропонуємо накреслити макет запропонованого будинку-приписів за допомогою сучасних інформаційних технологій і відповідних комп'ютерних програм. Проте, для початку висунемо декілька порад: по-перше, варто пам'ятати про те, що митрополит Православної церкви України наголошує на тому, що слово «дім» вжито у Святому Письмі в значенні «сім'ї» тому предстоятель закликає будувати його на міцній основі, як-от: на камені, а не на піску, де Господь є на першому місці, а все інше – на своєму, де присутня молитва, де панує взаємна повага, турбота про благо іншого, емоційне та фізичне здоров'я, відсутність зловживань. Блаженніший Епіфаній говорить про те, що любов – це здатність дарувати щастя іншій людині, з цього почуття народжується довіра, потім – віра в ближнього, яка надихає та окрилює; вірність. По-друге, у контексті вивчення родинних номінацій старшокласниками, важливо не забувати про самовиховання відповідальності молодого покоління за атмосферу власної родини,

культуру енергетичної взаємодії, терплячості та витримки один до одного. По-третє, згадаємо декілька загальновідомих цитат засновниці добродійних місій матері Терези, приміром: *для створення сім'ї достатньо полюбити, а для її збереження – потрібно навчитися терпіти та прощати. Або: поширюйте любов повсюди, хоч би де Ви перебували, – і насамперед у власному домі. Ще: усміхайтесь одне одному, усміхайтесь своїй дружині, усміхайтесь своєму чоловікові та своїм дітям – неважливо, до кого Ви усміхаєтесь, – це допоможе Вам проїнятися більшою любов'ю до людей.*

Вправа XVII. Ведення щоденника саморефлексій до та після індивідуального проєкту. Обговорення вражень, висновків, обмін здобутими знаннями, вміннями та навичками.

Висновки. Отже, вивчення родинної лексики в контексті біоенергетичної взаємодії (комунікативно-діяльнісний аспект) від-

криває нові методичні резерви для формування родинної лексичної компетенції та усвідомленої систематичної роботи над собою.

Правила дому		
1. Любити одне одного	2. Говорити добрі слова	3. Дарувати обійми та поцілунки
4. Бути терплячим	5. Багато сміятися	6. Пити разом чай
7. Довіряти	8. Прощати (навіть якщо важко)	9. Завжди поспішати додому
10. Виконувати обіцяне	11. Цінувати моменти, проведені разом	12. Поважати одне одного

Рис. 1. Правила дому (за порадами святих старців і святих отців)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бензионович Н. Сделайте свой Род сильным и здоровым. *Здоров'я та довголіття*. 10–16 грудня. 2019. № 48 (1480). С. 2.
2. Бензионович Н. Чому важливо правильно вибудовувати стосунки. *Здоров'я та довголіття*. 5–11 лютого. 2019. № 5 (1480). С. 3.
3. Библия. Книги Священного писания Ветхого и Нового завета. Киев : Издания Свято-Успенской Почаевской Лавры, 2005. 1346 с.
4. Большой толковый психологический словарь / Ребер Артур (Penguin). Том 1 (А – О) : пер. с англ. Москва : Вече, АСТ, 200. 592 с.
5. Бутенко А. Сім'я як еліксир здоров'я і довголіття. *Здоров'я та довголіття*. 12–18 лютого 2019. № 6. С. 6.
6. Коменский Я. А. Материнская школа. Москва : Учпедгиз, 1947. 103 с.
7. Корчак Я. Як любити дітей. Київ : Рад. школа., 1976. 159 с.
8. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі : навчальний посібник для студентів-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.
9. Родинно-сімейна енциклопедія / Авт. кол. В. Благинін, Н. Белкіна та ін.; за заг. ред. Ф. Арвата та ін. Київ : Богдана, 1996. 438 с.
10. Сухомлинський В. Сто порад учителям. Київ : Рад. школа, 1988. 310 с.
11. Філософський словник / за ред. В. Шинкарука. 2-е вид. (перероблене і доповнене). Київ : Голов. ред УРЕ, 1986. 800 с.
12. Що можна посадити біля будинку, а що – не бажано. *Гарт*. № 41, 10 жовтня, 2019. С. 14.

REFERENCES

1. Benzyonovych N. Sdelajte svoi Rod sylnym y zdorovym [Make your Rod strong and healthy] / Natalyia Benzyonovych / Zdorovia ta dovhollittia, 10-16 hrudnia. 2019, № 48 (1480). P. 2. [in Russian].
2. Benzyonovych N. Chomu vazhlyvo pravylny vybudovuvaty stosunky [Why it's important to build relationships right] / Natalia Benzyonovych / Zdorovia ta dovhollittia. 5-11 liutoho. 2019. № 5 (1480). P. 3. [in Ukrainian].
3. Byblyia. Knyhy Sviashchenoho pysanyia Vetkhoho y Novoho zaveta [Bible]. K. : Yzdanyia Sviato-Uspenskoï Pochaevskoi Lavry, 2005. 1346 p. [in Russian].
4. Bolshoi tolkovyi psykhologhycheskyi slovar [Large explanatory psychological dictionary] / Reber Artur (Penguin). Tom 1 (A–O): Per. s anhl. M.: Vechе, AST, 200. 592 p. [in Russian].
5. Butenko A. Simia yak eliksyr zdorovia i dovhollittia [Family as an elixir of health and longevity] / Artem Butenko / Zdorovia ta dovhollittia. 12–18 liutoho 2019. № 6. P. 6. [in Ukrainian].

6. Komenskyi Y. A. Materynskaia shkola [Mother's school] / Yan Amos Komenskyi. M.: Uchpedhyz, 1947. 103 p. [in Ukrainian].
7. Korchak Y. Yak liubyty ditei [How to love children] / Yanush Korchak. K.: Rad. shkola., 1976. 159 p. [in Ukrainian].
8. Matsko L. Ukrainska mova v osvithomu prostori: navchalnyi posibnyk dlia studentiv-filolohiv osvitho-kvalifikatsiinoho rivnia "mahistr" [Ukrainian language in the educational space: a textbook for students-philologists of educational and qualification level "Master"]. K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. 607 p. [in Ukrainian].
9. Rodynno-simeina entsyklopediia [Family and family encyclopedia]. Avt. kol. V. M. Blahinin, N. I. Bielkina ta in.; Za zah. red. F. S. Arvata ta in. K.: Bohdana, 1996. 438 p. [in Ukrainian].
10. Sukhomlynskyi V. O. Sto porad uchytelevi [One hundred tips for teachers] / V. O. Sukhomlynskyi. K. : Rad. shk., 1988. 310 p. [in Ukrainian].
11. Filosofskyi slovnyk [Philosophical dictionary] / Za red. V. I. Shynkaruka. 2 Vyd. (pereroblene i dopovnene). K.: Holov. red URE, 1986. 800 p. [in Ukrainian].
12. Shcho mozhna posadyty bilia budynku, a shcho – ne bazhano [What can be planted near the house, and what – is not desirable] / Hart. № 41, 10 zhovtnia, 2019. P. 14. [in Ukrainian].